

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 594/2025-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (sp. zn. Rvp 2749/2025), zastúpených Acta legal s.r.o., Drobného 27, Bratislava, proti postupu Úradu Európskej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. I. 000877/2024 v súvislosti s nerozhodnutím o návrhu z 1. júla 2025 na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní postupom podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti sťažovateľov, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľov

1. Ústavnému súdu boli 15. októbra 2025 doručené ústavné sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (sp. zn. Rvp 2748/2025) a sťažovateľky [REDAKOVANÉ] (sp. zn. Rvp 2749/2025), ktorými sa obidvaja domáhajú vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 49 a čl. 50 ústavy a práv podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Úradu Európskej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. I. 000877/2024 v súvislosti s nerozhodnutím o návrhu z 1. júla 2025 na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní postupom podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku. Sťažovatelia navrhujú uložiť Úradu Európskej prokuratúry povinnosť o ich návrhu konať a zároveň požadujú priznať im primerané finančné zadost'učinenie a náhradu trov ich právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavných sťažností a ich príloh zhodne vyplýva, že obom sťažovateľom (okrem ďalších osôb) bolo uznesením európskeho delegovaného prokurátora Európskej prokuratúry pod č. k. I. 000877/2024, EP V 22/24/1010-52 zo 14. októbra 2024 vnesené obvinenie pre pokračovací zločin skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 2 písm. c) a ods. 4 Trestného zákona v súbehu

s pokračovacím zločinom daňového podvodu podľa § 277a ods. 1 a 2 písm. c) Trestného zákona. Riadne opravné prostriedky sťažovateľov proti označenému rozhodnutiu o vznesení obvinenia európsky prokurátor Úradu Európskej prokuratúry uznesením sp. zn. I. 000877/2024 z 2. apríla 2025 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol ako nedôvodné.

3. Vzhľadom na výsledok sťažnostného konania sťažovatelia podali hlavnému európskemu prokurátorovi návrh z 1. júla 2025 na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, t. j. na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní, konkrétne uznesení zo 14. októbra 2024 a z 2. apríla 2025, avšak európsky prokurátor Úradu Európskej prokuratúry upovedomením sp. zn. I. 000877/2024 z 24. júla 2025 sťažovateľom oznámil, že „s prihliadnutím na platnú právnu úpravu uvedené podania nie je možné vybaviť v zmysle § 363 a nasl. Trestného poriadku“. Právny záver o neprípustnosti preskúmania právoplatných rozhodnutí vydaných európskym prokurátorom Úradu Európskej prokuratúry bol podľa predmetného upovedomenia v rámci sústavy Európskej prokuratúry prijatý po dôkladnom posúdení všetkých rozhodujúcich právnych skutočností vrátane príslušných právnych predpisov, osobitne nariadenia Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry. Je odôvodnený primárne tým, že na základe prednosti európskeho práva a v súlade s princípom konania orgánov verejnej moci len na základe pozitívneho práva nemôže byť požadovaný prieskum vykonaný bez toho, aby to malo podklad v právne záväznom akte Európskej únie (k čomu nedošlo), a zákon Slovenskej republiky nemôže zaviazať hlavného európskeho prokurátora, aby rozhodol o žiadostiach zodpovedajúcich predmetným podaniam. Uznesenie o vznesení obvinenia bolo však predmetom posúdenia tzv. stálej komory Európskej prokuratúry v zložení bez európskeho prokurátora za príslušný členský štát, teda za Slovenskú republiku, s výsledkom, že ho dotknutý orgán považoval za vecne správne a dôvodné.

4. Sťažovatelia v podaných ústavných sťažnostiach (v rámci totožnej právnej argumentácie vychádzajúcej zo skutočnosti rovnakej osoby právneho zástupcu) identicky argumentovali, že konštatovanie európskeho prokurátora Úradu Európskej prokuratúry priamo odporuje § 10 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý jasne stanovuje kompetencie európskeho prokurátora, delegovaného európskeho prokurátora a následne aj stálej komory. Z dikcie Trestného poriadku vyplýva, že ak takýto orgán nie je stanovený osobitným predpisom, čo v tomto prípade nie je, kompetencie generálneho prokurátora vykonáva hlavný európsky prokurátor, ktorému bol návrh na postup podľa § 363 Trestného poriadku v tejto veci adresovaný a doručovaný. Hlavný európsky prokurátor sa však návrhom ani nezaoberal a nevydal žiadne uznesenie, ktorým by bolo o tomto návrhu rozhodnuté. Tým, že sa návrhom obhajoby žiadnym spôsobom nezaoberal a nevydal rozhodnutie, ktoré by spĺňalo náležitosti stanovené v § 363 a nasl. Trestného poriadku, bolo zasiahnuté do základného práva sťažovateľov na inú právnu ochranu, na obhajobu a práva na spravodlivý proces. Zároveň sťažovatelia, opäť zhodne, vidia v postupe Úradu Európskej prokuratúry aj porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, pretože o ich návrhu nebolo dosiaľ riadne rozhodnuté, a teda nedošlo k odstráneniu ich právnej neistoty, v ktorej sa ako osoby domáhajúce sa rozhodnutia stále nachádzajú (v petite návrhu, ktorý je rozhodujúci, sú však označené práva uvedené v odseku 1 tohto odôvodnenia).

5. Ústavný súd uznesením pléna č. PLs. ÚS 77/2025-5 z 22. októbra 2025 spojil ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ] vedenú pod sp. zn. Rvp 2748/2025 a ústavnú sťažnosť

vedenú pod sp. zn. Rvp 2749/2025 na spoločné konanie vedené pod sp. zn. Rvp 2748/2025, keďže z obsahu obidvoch podaných ústavných sťažností bolo zrejmé, že majú rovnaký skutkový a právny obsah (dokonca sú totožne slovne koncipované), sťažovatelia sú zastúpení tým istým právnym zástupcom, namietajú porušenie rovnakých základných práv postupom rovnakého orgánu verejnej moci a predovšetkým predkladajú ústavnému súdu na posúdenie totožnú právnu otázku, ktorou je preskúmanie rozhodnutí európskeho prokurátora Úradu Európskej prokuratúry hlavným európskym prokurátorom na základe návrhu na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku.

II.

Predbežné prerokovanie ústavných sťažností

6. Podstatou ústavných sťažností je porušenie práv označených v odseku 1 postupom európskeho prokurátora Úradu Európskej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. I. 000877/2024 a jeho upovedomením z 24. júla 2025, ktorým obom sťažovateľom oznámil, že sa nebude konať o ich návrhu z 1. júla 2025 na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní postupom podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku.

7. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

8. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu (PLz. ÚS 2/2022, IV. ÚS 212/2022, rovnako tak vo vzťahu k predmetu podaných ústavných sťažností aj I. ÚS 588/2025) vyplýva, že v prípravnom konaní môžu nastať procesné situácie, keď nebudú môcť obvinení využiť návrh na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku (teda na podanie podnetu na mimoriadny opravný prostriedok, ktorý dáva generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky právomoc zrušiť akékoľvek právoplatné rozhodnutia prokuratúry alebo polície, ktoré sú vydané v prípravnom konaní, ak týmito rozhodnutiami bol porušený zákon). Ústavný súd konštatoval, že taká situácia nepredstavuje porušenie základného práva na inú právnu ochranu, pretože takto dotknutým „osobám, najmä obvineným Trestný poriadok poskytuje iné prostriedky na ochranu ich práv jednak v prípravnom konaní a na jeho základe potom najmä v súdnom konaní.“

9. V tomto kontexte, právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavná sťažnosť má byť podávaná až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchranej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by

bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci.

10. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu del'by moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti/právomoci ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

11. Vo všeobecnosti možno uviesť, že platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľom ako obvineným a prípadne aj v ďalšom štádiu trestného konania (po eventuálnom podaní obžaloby) ako obžalovaným právne účinným spôsobom namietat' porušenie základných práv a slobôd garantovaných ústavou vrátane nimi označených práv (I. ÚS 107/2022). Procesné záruky zabezpečujúce zákonnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní a všeobecných súdov (prípadne ochranu pred jej porušením) pritom vyplývajú z II. časti (predsúdne konanie) tretej hlavy prvého dielu (dozor prokurátora), ako aj III. časti (súdne konanie) druhej hlavy (preskúmanie a predbežné prejednanie obžaloby), prípadne šiestej hlavy (odvolanie a konanie o ňom) alebo ôsmej hlavy (mimoriadne opravné prostriedky) Trestného poriadku (I. ÚS 756/2016, I. ÚS 619/2016, IV. ÚS 612/2018, II. ÚS 355/2022). Obdobným spôsobom sa pritom vyjadril aj európsky prokurátor v upovedomení z 24. júla 2025, pričom odkázal aj na ďalšiu judikatúru ústavného súdu (I. ÚS 278/2024, I. ÚS 563/2024 a I. ÚS 256/2025).

12. Inými slovami, možné porušenie základného práva na inú právnu ochranu, ktoré patrí obvinenému v predsúdnom trestnom konaní (ako aj porušenie s dotknutým právom ostatných vecne súvisiacich základných práv), je v reťazci subsidiarity preskúmané (okrem samotného predsúdneho konania, kde je jeho garantom prokurátor) prostredníctvom korekčných procesných mechanizmov v súdnom konaní (teda využitím práva na súdnu ochranu), keď k uznaniu viny zo spáchania trestného činu môže dôjsť len súdom. Taká právomoc predchádza právomoci ústavného súdu s výnimkami odňatia osobnej slobody väzbou, prípadne generálneho majetkovo-invazívneho opatrenia (zaistenie majetku obvineného), resp. prieskumu porušenia základných práv rozhodnutiami a opatreniami v trestnom konaní proti osobám, ktoré nie sú v tomto konaní obvinenými (ani v naostatok uvedenom prípade by však prieskum ústavného súdu zásadne nemal zasahovať do podstaty vzneseného obvinenia, o ktorom dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté, resp. neboli vyčerpané zákonné prostriedky priznané obvinenému zákonom na ochranu jeho základných práv a slobôd). Ústavný súd totiž v trestnom konaní nenahrádza procesné postavenie prokurátora, sudcu pre prípravné konanie ani všeobecného súdu v trestnoprocesnej inštančnej postupnosti rozhodovania súdov (IV. ÚS 80/2022). Už konštatované východiská sú pritom aktuálne aj vo vzťahu k námietkam sťažovateľov v predmetnom trestnom konaní, a to prednostne v tom zmysle, že na nedostatky prípravného konania, ak sa neodstránia už v tomto štádiu trestného procesu,

reaguje v prípade podania obžaloby súd, a to už pri preskúmaní, resp. predbežnom prejednaní obžaloby.

13. V ďalšej už predznamenananej línii, vychádzajúc z odseku 8 *in fine* a nadväzujúc aj na odseky 9 až 12, námietky sťažovateľov proti uzneseniam o vznesených obvineniach sú a budú súčasťou ich obrany v trestnom konaní a sú dostatočne uplatniteľné v prípravnom konaní a najmä v súdnom konaní, ak bude podaná obžaloba (a to aj v inštančnej postupnosti opravných prostriedkov). Tým sú zabezpečené ich práva dotknuté trestným konaním aj bez možnosti prieskumu vzneseného obvinenia na základe dotknutého mimoriadneho opravného prostriedku použiteľného v prípravnom konaní, keďže uznať vinu zo spáchania trestného činu môže len súd. Pôsobnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu/súdov ústavný súd nemôže predbiehať, pretože jeho právomoc je až subsidiárna.

14. V zmysle už uvedených dôvodov a v nadväznosti na popísané východiská ústavný súd odmieta ústavné sťažnosti sťažovateľov ako neprípustné podľa § 56 ods. 2 písm. d), § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, čo platí vo vzťahu k všetkým sťažovateľmi označeným referenčným ustanoveniam aj bez ohľadu na vecnú nepoužiteľnosť niektorých z nich, a to čl. 46 ods. 2, čl. 49, čl. 50 (bez označenia odseku) ústavy a vo vzťahu k prípravnému konaniu aj čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedené má však aj nadväzujúci vecný kontext v súvislosti s už ústavným súdom v predchádzajúcom období prezentovaným záverom o legálnej nemožnosti vo všetkých prípadoch podať návrh na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, ktorý možno vyjadriť takto:

15. Pôsobnosť Európskej prokuratúry a jej samostatná sústava je dôsledkom akceptácie európskeho práva v kontexte čl. 7 ods. 2 ústavy, preto je aj v zmysle § 10 ods. 1 Trestného poriadku vylúčená ingerencia generálneho prokurátora voči jej orgánom. Mimo tohto kontextu (absentujúce vzťahy procesnej a inej obdobne orientovanej podriadenosti voči zložkám sústavy prokuratúry Slovenskej republiky) pôsobí Európska prokuratúra v štandardnom hmotnoprávnom a procesnom prostredí výkonu vnútroštátnej trestnej jurisdikcie.

16. Okolnosť, že európske právo nepočíta s určitou zložkou pôsobnosti hlavného európskeho prokurátora nahrádzajúcou pôsobnosť generálneho prokurátora (konanie podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku), nie je ovplyvniteľná právnym poriadkom Slovenskej republiky. Trestný poriadok v § 10 ods. 1 vytvára pre takú korelatívnu úpravu legislatívny priestor, nemôže ju však nahradiť.

17. Zároveň platí, že inštitút mimoriadneho opravného prostriedku zameraného na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní je v súlade s ústavou a medzinárodnými zmluvami podľa čl. 125 ods. 1 (teda aj so zmluvami podľa čl. 127 ods. 1) ústavy, avšak tieto nadzákonné právne predpisy ho ani nepožadujú (pričom za spáchanie trestného činu môže byť obvinený odsúdený a potrestaný len súdom). Preto samotná nemožnosť preskúmať takým spôsobom právoplatné rozhodnutie vydané v prípravnom konaní (vrátane uznesenia o vznesení obvinenia) nevyvoláva konzekvencie podľa odseku 2 naostatok označeného ustanovenia.

18. V dôsledku uvedeného nemožnosť prieskumu právoplatného rozhodnutia vydaného v prípravnom konaní podľa prvého dielu ôsmej hlavy tretej časti Trestného poriadku (ktorá sa za rovnakých podmienok vzťahuje na všetky osoby ďalej označenej kategórie) nie je prejavom

trestnoprocesnej diskriminácie obvinených stíhaných v pôsobnosti Európskej prokuratúry, ktorá by sa priečila ústave a zmluvám podľa čl. 125 ods. 1 a čl. 127 ods. 1 ústavy. Je prejavom právneho stavu, v ktorom došlo spôsobom predpokladaným ústavou k prevodu výkonu časti práv Slovenskej republiky na Európsku úniu, a to pri ponechaní si neprenesených kompetencií.

19. Z uhla pohľadu týchto záverov je upovedomenie z 24. júla 2025 adresované sťažovateľom (ktorého stručné východiská sú uvedené v odseku 3 tohto odôvodnenia) vecne opodstatnené. Dostatočne z neho vyplýva, prečo vec nebola predložená hlavnému európskemu prokurátorovi, ktorý nemá potrebnú (normatívne založenú) pôsobnosť na také rozhodovanie, ako aj to, ako bolo vznesené obvinenie posúdené v rámci *lege artis* pôsobnosti orgánov Európskej prokuratúry. V predmetnom sekundárnom kontexte je tak ústavná sťažnosť aj zjavne neopodstatnená [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu